

WAKUJED

~ Mustela "Minkki" Vison ~

~ Nyctereutes "Supi" Procyonoides ~

Esitys vieraspetojen metsästyksen tehostamiseksi

Olen itse 34-vuotias aktiivinen metsästäjä Nokialta. Yhtenä suurimpana kiinnostuksen kohteena minulla on ollut vesi- ja kanalintujen elinolosuhteiden parantaminen sekä pienpetojen, etenkin vieraslajien, pyynti.

Alla esitykseni vieraspetojen (supikoira ja minkki) pyynnin tehostamiseksi:

Taustaa:

Suomen luontoon kuulumattomien vieraspetojen, supikoiran ja minkin, aiheuttamat ongelmat Suomen luonnolle ja sen monimuotoisuudelle ovat kiistattomat. Molemmat ovat tuholaisina vailla vertaa ja ne lisääntyvät tehokkaasti sekä sopeutuvat uusiin elinympäristöihin. Lisäksi supikoira levittää paljon tauteja ja esimerkiksi raivotautirokotesyöttejä kylvetään paljon itärajalle. Tehokampanjalla ei olisi vaikutusta siis pelkästään luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, vaan myös tautiriskin pienentämiseen.

Sain idean lähteä selvittämään mahdollisuuksia vieraspetojen pyynnin tehostamiseksi, kun kuulin ns. "häntärahamallin" olevan käytössä Ahvenanmaalla. Vaikkakaan näistä eläimistä ei kirjaimellisesti kerättäisikään häntiä, vaan vaikka esimerkiksi vasempia etujalkoja, jotta nahka voitaisiin kokonaisuudessaan hyötykäyttää, niin kutsun jatkossa tätä kannustinta häntärahamalliksi.

Nykytilanne:

Nykyisin Suomessa pyydetään hieman alle 200000 supikoiraa vuodessa mikä ei riitä millään tasolla hillitsemään kannan kasvua ja leviämistä kohti pohjoista sekä Ruotsia. Kuitenkin valoa tunnelin päähän tuo se tosiasia, että oikein kohdistetulla tehokkaalla pyynnillä saadaan aikaan hyviä tuloksia jo muutamassa vuodessa. Olemme huomanneet tämän omakohtaisesti muutaman metsästysseuran alueella Etelä-Nokialla, jossa aktiiviset harrastajat ovat ottaneet asian riittävän vakavasti. Supikoirakanta on paikallisesti saatu hallintaan ja paikoin jopa todella pieneksi. Ongelma on kuitenkin se, että vieraspetoja pyytävät pääasiassa vain marginaalinen ryhmä aktiivimetsästäjiä.

Tulevaisuuden mahdollisuudet tehokkaampaan pyyntiin:

Olen varma, että ns. häntäraha aktivoisi entisestään aktiivista osaa metsästäjiä, mutta mikä tärkeintä, se herättäisi kiinnostusta myös ei niin aktiivisissa, esimerkiksi nuoremmissa ja vanhemmissa metsästäjissä. Pieni korvaus, esimerkiksi 5€/häntä (Ahvenanmaalla 8€), saisi varmasti monet innostumaan näiden eläinten pyynnistä. Kärjistetysti, nuoret voisivat tienata hieman harrastusrahoja ja eläkeläisille se toisi muuten vain pientä ekstraa. Lisäksi ihan

tavallisen nk. perusmetsästäjän suhtautuminen supikoiiriin voisi olla hieman toisenlainen esimerkiksi pienten hirvieläimien ruokintapaikoilla tapahtuvan kyttäysmetsästyksen yhteydessä. Kynnys ampua ruokintapaikoilla vierailevia supikoiria madaltuisi, koska ampuminen toisi edes jonkinlaisen hyödyn. Nykyään monet jättävät supikoirat ampumatta, koska laukauksen katsotaan häiritsevän peuran/kauriin metsästystä, eikä supikoirien ampumisen katsota olevan hyödyllistä puhtaasti hirvieläimiin keskittyville metsästäjille. Peuran/kauriin ruokintapaikat muodostavat kattavan verkoston koko eteläiseen Suomeen, jolloin ne toimisivat myös tehokkaina supikoirien metsästyspaikkoina.

Häntärahaa tukee myös tosiasia, että suurin osa supikoirasaaliista saadaan alkusyksystä, jolloin itse nahka on huonosta karvanlaadusta johtuen arvoton. Luonnollisesti häntärahan pitäisi voida olla verovapaata tuloa, vastaavalla tavalla kuin esimerkiksi sienien/marjojen myynti.

Mallin käytännön toimimiseen ei liene syytä vielä tässä vaiheessa paneutua tarkemmin, mutta mielestäni lähtökohta olisi se, että paikalliset riistanhoitoyhdistykset organisoisivat häntärahakorvaukset alueensa metsästäjille. Yksi idea voisi olla esimerkiksi muutaman riistanhoitoyhdistyksen (ympäri Suomea) alueella toteutettava testikampanja muutaman vuoden pilottikokeiluna. Siihen luulisi löytyvän helpommin rahoitusta ja sen jälkeen olisi esittää konkreettista dataa mallin toimimisesta. Riistanhoitoyhdistyksillä on jo nyt jollakin tasolla tietoa alueensa pienpetosaalista esimerkiksi järjestämiensä pienpetokilpailujen johdosta, joten vertailupohjaakin löytyy. Muun muassa Nokian seudun riistanhoitoyhdistys on innokas olemaan tässä projektissa mukana.

Sallittuja pyyntimenetelmiä pitäisi myös lisätä. Parasta aikaa supikoiran pyyntiin on syksy, jolloin ne liikkuvat aktiivisesti etsien ravintoa varautuakseen tulevaa talveen. Juuri tähän aikaan supikoiran pyynti olisi erityisen tehokasta haaskoilta ja ns. pintapyynnillä, mutta ongelmana on pimeyden aiheuttama huono näkyvyys. Näin ollen esitän, että supikoiran pyynnissä keinovalon käyttö sallittaisiin.

Ongelmaksi ovat myös koituneet esimerkiksi taajamissa esiintyvät supikoirat sekä kesämökkien rannoilla asustelevat minkit. Taajama-alueista on tullut paikoin varsinaisia pienpetopankkeja, koska siellä niillä ei ole luontaisia petoja juuri lainkaan ja ruokaa sekä suojaa on tarjolla hyvin. Niinpä taajama-alueilla tulisi mahdollistaa pienpetopyynti esimerkiksi elävänä pyytävillä loukuilla. Tällä hetkellä ongelmana asemakaava-alueella ovat kaupunkien järjestyssäännöt, jotka rajoittavat mahdollisuutta lopettaa eläimet ampumalla. Siihen tarvittaisiin joku, esimerkiksi SRVA-kaltainen viranomaisasema henkilöille, jotka sitä tekisivät. 1-2 päivän tehokas kurssi aiheesta ja sertifikaatti todistuksena kyseisen kurssin suorittamisesta. Paikallisilla RHY:illä voisi olla muutamia rautoja ja loukkuja, joita se voisi

tarvittaessa lainata paikallisille asukkaille sekä mökkiläisille, sekä käytössään ns. ”supiluuri”, johon voi soittaa/ilmoittaa esimerkiksi pihossa ja koiran-/kissanruokakupeilla käyvistä pienpedoista. Näin ollen pienennettäisiin taajamien mahdollisuutta toimia ns. pienpetopankkeina ja vähennettäisiin tautiriskiä tiheämmin asutuilla alueilla.

Myös esimerkiksi kesämökkiläisten tulisi voida asettaa loukkuja sekä hetitappavia rautoja (nykyään on saatavilla paljon turvallisia ns. laatikkorautoja, joita on helppo asiaan perehtymättömienkin käyttää ilman väärinkäytön riskiä) omalle tontilleen ilman metsästyskorttia. Esitän siis muutosta nykymalliin, jossa pienpetojen loukku- sekä rautapyyntiin tarvitaan metsästyskortti. Näiden eläinten pyynti pitäisi voida olla mahdollista ilman metsästyskorttia metsästysoikeuden haltijalle, käytännössä siis maanomistajalle tai metsästysoikeuden vuokranneelle taholle.

Jotkin tahot ovat maininneet, että suurpetojen (ilves ja susi) kantojen kasvattaminen hoitaisi pienpeto-ongelman tehokkaammin. Tähän en usko lainkaan, sillä ilveksen ja suden luonnolliset elinympäristöt poikkeavat todella merkittävästi näiden vieraspetojen vastaavista. Lisäksi on selvitetty, että esimerkiksi sudet eivät juurikaan tapa supikoiria ja vastaavasti vaikka ilveskanta on yli 3-kertaistunut reilussa 10-vuodessa, ei se ole saanut aikaan minkäänlaista merkittävää muutosta vieraspetopopulaatioissa. Aktiivimetsästäjät ja muut luonnossa liikkujat eivät ole törmänneet esimerkiksi Etelä-Nokian alueella suurpetojen tappamiin supikoiiriin, sen sijaan esimerkiksi ilveksien tappamia pieniä hirvieläimiä ja rusakoita/jäniksiä löytyy ja raportoidaan metsästysseuroille varsin paljon.

Tietoisuuden lisääminen:

Tietoisuus vieraspetojen ekosysteemeille ja luonnon monimuotoisuudelle aiheuttamista ongelmista on nyky-yhteiskunnassamme todella heikolla tasolla. Näiden asioiden huomattavasti parempi julkituominen ja ymmärtäminen olisivat ensiarvoisen tärkeää kaikkien ihmisten keskuudessa, eikä pelkästään pienissä piireissä luonto- ja metsästysaktiiveja. Tähän tarvitaan mediahuomiota laajasti eri luontoon liittyvien sidosryhmien sekä harrastepiirien keskuudessa, mutta myös sosiaalisessa-, paikallis- ja valtakunnanmediassa tavoittaakseen mahdollisimman monet.

RHY-tasolla pitäisi lisätä tietoisuutta paikallisissa metsästysseuroissa esimerkiksi rahatuen saamisesta pienpetopyydyksiin, järjestää pyyntikoulutusta ja kannustaa metsästysseuroja tehokkaampaan pyyntiin alueillaan. Pienpetokilpailujen palkintoja tulisi ehkä hivenen parantaa ja varsinkin julkituoda näitä kilpailuja paremmin.

Rahoitus:

Suurin haaste tässä projektissa häntärahamallin osalta on luonnollisesti rahoituksen saaminen. En usko, että ilman ulkopuolista rahoitusta tästä tulisi mitään itse ideaa suurempaa. Uskoisin kuitenkin esimerkiksi EU:n olevan kiinnostunut asiasta, koska tarkoituksena olisi estää supikoiran leviäminen mm. Ruotsiin. Jos jostain syystä EU:sta ei löytyisi rahoitusta, niin Ruotsissa varmasti oltaisiin asiasta kiinnostuneita.

Rahoituksen järjestäminen paikallisilla tasoilla muutaman vuoden pilottikokeilua varten voisi olla mahdollista mm. perustamalla Leader – hanke esimerkiksi vesistöjen monikäytön ja matkailun edistämiseksi.

Yhteistyötahot:

Olen keskustellut asiasta Suomen Riistakeskuksen, Metsästäjäliiton, Suomen Luonnonsuojeluliiton ja Nokian Seudun Riistanhoitoyhdistyksen kanssa. Kaikki tahot pitivät vieraspetojen vähentämistä erittäin tärkeänä asiana. Lisää yhteistyöhön kiinnostuneita tahoja kartoitetaan ja otetaan mielellään mukaan projektiin.

Tiivistettynä esitän siis:

- Häntärahamallin käyttöönottamista valtakunnallisesti. Projektin alkuvaiheessa sen toimimista voitaisiin testimielessä kokeilla muutamassa RHY:ssä ympäri Suomea.
- Keinovalon käytön sallimista vieraspetojen, etenkin supikoiran pyyntiin.
- Pienpetojen loukku- sekä rautapyynnin mahdollistamista myös ilman metsästyskorttia olevalle metsästysoikeuden haltijalle.
- Taajama-alueella elävänä pyytävässä loukussa olevan pienpedon lopetus SRVA-tyylisen sertifikaatin/viranomaisstatuksen omaavien metsästäjien toimesta. Paikallisella poliisilla, kaupungilla ja RHY:llä listaus kyseisistä henkilöistä.

Toivon suuresti, että esittämäni asiat otettaisiin vakavaan harkintaan. Samalla lupaudun itse olemaan asiassa aktiivinen ja auttaa kykyjeni mukaan, jotta projekti lähtisi käyntiin.

Kunnioittavin Terveisin,

Nokiolla 7.12.2015

Sakari Paunila, Suoniemen metsästysseura ry

(Yhteystiedot löytyy Metsästäjäliiton Pohjois-Hämeen piirihallitukselle ja Nokian seudun riistanhoitoyhdistykselle kirjallisesti lähetetyistä esityksistä)